

FORSKNINGSSTRATEGI

AVDELING FOR RUSMEDISIN

2020 – 2023

FORSKNINGSSTRATEGI

AVDELING FOR RUSMEDISIN (AFR) 2020 – 2023

Vi må vite for å agere – bedre og mer kunnskapsbasert behandling av rusbrukslidelser

Forskning er et viktig ansvarsområde for helseforetakene (Spesialisthelse-tjenesteloven § 3-8; Helseforetaksloven §§ 1 og 2; Helse Vest Forskningsstrategi 2020–2023; Strategiplan Helse Bergen 2017–2022). I følge det regionale samarbeidsorganet mellom Helse Vest, Høgskulen på Vestlandet, UiB og UiS skal forskningen i Helse Vest: *væra av høg kvalitet og til nytte for pasienten og tenesta, samt nasjonalt og internasjonalt konkurransedyktig* ([Forsknings- og innovasjonsstrategi 2020–2023](#)). Helse Vest påpeker viktigheten av: *å styrkje pasientretta klinisk forskning, blant anna forskarinitierte kliniske intervensjonsstudiar, å sikre oppbygging av forskingskompetanse innafor forskningssvake fagområde, og å stimulere forskingsmiljø slik at desse kjem i posisjon til å få nasjonal eller internasjonal finansiering*. Klinikknær forskning krever langsiktig tenkning og robuste forskningsmiljø, der forskning anses som en sentral og naturlig del av virksomheten.

Målsetning for forskning i AFR

AFR skal gi kunnskapsbasert behandling til mennesker med ruslidelser. Hovedmålsetning for forskningsaktiviteten i AFR 2020–2023 blir å videreutvikle robuste forskningsmiljø av høy internasjonal kvalitet. Klinikknær forskning er dermed et viktig tiltak for å høyne kvaliteten på pasientbehandlingen. Forskningsaktivitet integrert i klinikk kan skape kultur for forskningsbasert faglig utvikling, kritisk tenkning samt rammer for kompetanseutvikling, nettverk og implementering av oppdatert internasjonal kunnskap. For å skape og opprettholde miljø med særlig kompetente faglige medarbeidere er forskningsmiljøer av høy kvalitet viktig. Forskningsaktivitet vil ofte kunne fungere som katalysatorer for innføring av evidensbaserte kartleggingsmetoder, prosedyrer og behandlingsmetoder. Forskningen skal ha relevans for samfunnet, fagmiljø og ikke minst målgruppen selv.

Delmål for forskningen

Forskning skal:

- Være en integrert og naturlig del av driften i AFR, og forankret i ledelsen av avdelingen
- Være i tett dialog med mennesker med erfaringskompetanse fra rusfeltet samt erfaring som pårørende
- Styrke og nytte bruk av forskningsbiobanker, registerforskning og regionale nettverk
- Prioritere kunnskapsfattige områder og tema av relevans for utviklingstrender på rusfeltet
- Inkludere kommunikasjons-, formidlings- og undervisningsarbeid både innad og utenfor AFR

Tematiske og faglige prioriteringer

- Helhetlig helseperspektiv (rus, somatikk, psykisk helse) og tverrfaglig tilnærming
- Psykososiale intervensjoner
- Effektstudier av kliniske intervensjoner
- Translasjonsforskning med bro fra klinikknære problemstillinger til biologisk basalforskning
- Registerforskning
- Brukermedvirkning
- Innovasjon og nettbaserte tjenester
- Kunstig intelligens (AI) – predikere risiko i pasientforløp

Forskning på følgende pasientgrupper prioriteres:

- Mennesker i LAR-behandling
- Eldre mennesker med risikofylt og skadelig rusmiddelbruk/avhengighet
- Ungdom og unge voksne, tidlig intervensjon, lavterskel
- Mennesker med spillavhengighet
- Mennesker med alkoholbrukslidelser

Relasjon til klinikk

- Forskningsresultater formidles tilbake til klinikk og pasienter
- Egen forskingsdag og årsrapport
- Forskere bør synliggjøre studiets relevans overfor klinikere internt
- Klinikere som deltar i datainnsamling bør få opplæring og veiledning i forskningsmetodikk
- Tilrettelegges for at klinikere kan bli involvert i forskning og forskningsutdanning,
- Tilrettelegge for delte stillinger for medarbeidere i AFR, 50/50-deling klinikk og forskning er anbefalt der det er mulig for ph.d. stipendiater og post doc
- Seksjon forskning bør delta på fagdager i de ulike seksjonene for å stimulere til tettere samarbeid mellom forskning og klinikk

Seksjon forskning AFR har to forskningsgrupper som arbeider målrettet etter AFR sine tematiske og faglige prioriteringer: Bergen Addiction Research (BAR) og Psykososiale Intervensjoner ved avhengighetslidelser (PIA).

BERGEN ADDICTION RESEARCH (BAR)

Gruppens visjon: *Forskning som fremmer bedre helse hos mennesker med rusbrukslidelser*

Forskningen er rettet mot personer med rusavhengighet – og særlig de med opioid-avhengighet eller injiserende ruslidelser. Med en holistisk forståelse av helse, er gruppens overordnede mål å bedre leveutsiktene og livskvaliteten i målgruppen, samt redusere sykdom og lidelser.

BAR vil sikre at vår forskning skal:

- Være av høy kvalitet og gjøre bruk av best tilgjengelige metoder inkludert intervensjonsforskning, oppfølgingsstudier, registerforskning og biobank
- Holde god etisk standard og ivareta føringer og lovgivning for forskning inkludert personvernlovgivning
- Synliggjøres til flest mulig av de som kan ha nytte av forskningen inkludert fagmiljø, de som jobber med helsetjenester og helsepolitikk, relevante bruker/pasient-grupper, og folk flest

PSYKOSOSIALE INTERVENSJONER VED AVHENGIGHETSLIDELSER (PIA)

Gruppens visjon: *Bedre behandling av mennesker med rusbruks- og avhengighetslidelser og deres pårørende.*

Noen sentrale intervensjoner er mentaliseringsbasert behandling (MBT) ved personlighetsforstyrrelser, terapeutveiledet internettbehandling ved skadelig alkoholbruk (e-terapi Alkohol) og fysisk trening. PIA undersøker behandlingsforløp og da gjerne ved bruk av pilotstudier og studier om gjennomførbarhet (feasibilitystudier), samt RCT-studier og implementeringsstudier.

PIA vil sikre forskning som er:

- Tilgjengelig for fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt,
- Tilgjengelig for politikere og administratorer lokalt og nasjonalt,
- Tilgjengelig for brukere/pasientgrupper og folk flest.

Den tematiske satsingen til de to forskningsgruppene er beskrevet i figuren på neste side.

Tematiske satsingsområder og forskningsgrupper

Naltrekson

Naltrekson vs. Subuxone mot tilbakefall etter utskrivelse fra kontrollert miljø

(PIA)

NaltRec

NaltRec – Norwegian XR-Naltrexone Recovery study

(PIA)

e-terapi alkohol

Terapeut-veiledet internett-behandling ved risikofyllt og skadelig alkoholbruk. En feasibility studie

(PIA)

MBT

Mentaliseringsbasert terapi (MBT) ved antisosial personlighetsforstyrrelse

(PIA)

INTRO-HCV

Integrert HCV-behandlingsmodell kombinert med nye legemiddel og forekomst av HCV blant LAR-pasienter

(BAR)

Metadon-studien

Sammenheng mellom dose og serums-konsentrasjon av metadon og opplevd effekt og bivirkninger

(BAR)

ATLAS4LAR

Kartlegging og behandling av lungesykdom i LAR

(BAR)

HAB

Heroin-assistert behandling

(BAR)

LAR helse-register og biobank

Helseregister og biobank for personer som får LAR i Bergen og Stavanger

(BAR)

Tannklar

Kartlegging av tannhelse og bruk av tannhelse-tjenester hos personer som får LAR i Bergen

(BAR)

*PIA = Psykososiale intervensjoner ved avhengighetslidelser, BAR = Bergen addiction research group

Tiltak 2020–2023

- Forskningsprosjekter inkl. ph.d.-løp og post doc finansieres eksternt
- Kvalitetssikring av pågående ph.d.-løp som er internt finansiert gjennom systematisk rapportering fra hovedveiledere til forskningsutvalget
- Forskningsgruppeledere/seniorforskere skal sikre tilstrekkelig finansiering for prosjekter og personer tilknyttet forskningsgruppene ved å søke på relevante utlysninger
- Dialog med Erfaringspanel psykisk helse og rus, Ruspanelet eller relevante bruker-organisasjoner utvikles for alle prosjekter. Brukermedvirkning via referansegrupper for forskningsprosjekter forankret i AFR kan også benyttes. For nye prosjekter skal brukermedvirkning inkluderes i prosjektene enten i form av medforsker eller referansegruppe med kompetanse på fagområdet.
- Større prosjekter bør ha egen styringsgruppe der blant annet prosjektleder og leder i AFR deltar
- Seksjonen vil fremme kompetanseutvikling gjennom veiledning av medarbeidere, nytte statistisk kompetanse fra blant annet foretaksressurser og arbeid med kommunikasjon og formidling
- Fremme samarbeid inn mot internasjonale og nasjonale nettverk og multisenterstudier. Sikre AFR sin rolle gjennom kvalitetssikrede kontrakter forankret i ledelsen i AFR
- Starte etableringen av klinisk forskningspoliklinikk/intervensjonsklinikk

haukeland

www.helse-bergen.no

Haukeland universitetssjukehus
Avdeling for rusmedisin

Telefon: 55 97 50 00